

безпечить зміцнення експортного потенціалу | держави.

Список використаної літератури

1. Цукробурякове виробництво України: проблеми відродження, перспективи розвитку : монографія / Саблук П. Т., Коденська М. Ю., Власов В. І. та ін.] ; заред. П.Т. Саблука, М.Ю. Коденської. – К. : ННЦ ІАЕ, 2007. – 390 с.
2. Боднар В. Про прибутковість вирощування цукрових буряків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.agro-business.com.ua/component/content/article/279.html?ed=33>
3. Сільське господарство України. Статистичний збірник [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики України – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Про державне регулювання виробництва цукру і цукрових буряків у період з 1 вересня 2011 р. до 1 вересня 2012 р. // Постанова Кабінету міністрів України від 2.03.2011 р. №179 - [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.liga.net>
5. Основні економічні показники виробництва продукції сільського господарства в сільськогосподарських підприємствах. Статистичний бюлетень [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики України – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

Оценка основных тенденций развития свекловодства в Украине. Проведена оценка эффективности производства сахарной свеклы, ее переработки и производства сахара в Украине за период с 2001 по 2010 годы. Проанализирована динамика эффективности производства сахарной свеклы. Определены пути повышения эффективности сахарного производства в Украине и обеспечения стабильного функционирования отрасли в современных условиях.

Evaluation of major developments of sugar beet production in Ukraine. The estimation of efficiency of sugar beet production and sugar production in Ukraine for the period from 2001 to 2010 was made. The dynamics in the efficiency of production of sugar beets was analyzed. The ways to improve the efficiency of sugar production in Ukraine and stabilization operation of the industry today identified

Дата надходження в редакцію: 27.08.2012 р.
Рецензент: д.е.н., професор В.А.Борисова

УДК 330.338

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В СИСТЕМІ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВІДНОСИН СУБ'ЄКТІВ АПВ

В.П. Стадник, здобувач, Національний університет біоресурсів і природокористування України

У статті розглядаються питання вдосконалення організаційно-економічних відносин сільськогосподарських підприємств з позицій формування ними власної економічної безпеки, узагальнено її складові елементи. Приділена увага загрозам економічній безпеці підприємств АПВ.

Постановка проблеми. В умовах ринкової економіки підприємства отримують цілу низку прав і можливостей щодо вибору видів діяльності, місця та способів їх здійснення, свободу розпорядження результатами господарювання тощо. Водночас, економічна незалежність підприємств покладає на них відповідальність за передбачення, оцінку можливих наслідків та проведення заходів з мінімізації негативного впливу різноманітних ризиків. Специфіка господарської діяльності в аграрному секторі, пов'язана з сезонністю та низькою технологічністю виробництва, використання природних ресурсів, не високою еластичністю попиту на сільськогосподарську продукцію та її здатністю швидко псуватися, що в свою чергу спричиняє додаткові загрози існуванню та успішному функціонуванню сільськогосподарського підприємства. Постійна наявність таких ризиків та загроз обумовлює актуальність проблеми фор-

мування системи економічної безпеки суб'єктів господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

В економічній літературі існує чимало публікацій, присвячених пошуку шляхів підвищення ефективності агропромислового виробництва як основи забезпечення національного продовольчого ринку товарними ресурсами. Серед них чільне місце посідають роботи П.Т. Саблука, В.М. Рабштини, М.Й. Маліка, та ін. Разом з тим існує багато питань, які сьогодні не охоплені науковими дослідженнями й практично не висвітлені у фахових публікаціях. Попри різну спрямованість поглядів дослідників на проблему формування системи економічної безпеки, об'єднуючим моментом виступає реальне зменшення існуючого рівня економічної безпеки для суб'єктів господарювання. Економічна енциклопедія трактує категорію «безпека» як стан захищеності окремої особи і навко-

лишнього середовища від надмірної небезпеки. Таке визначення є достатньо логічним, оскільки неможливо досягти навіть на короткий термін повної відсутності небезпеки і, відповідно забезпечити, для фізичної чи юридичної особи абсолютну безпеку.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Необхідність постійного дотримання економічної безпеки зумовлюється потребою для кожного суб'єкта господарювання забезпечити власну стабільність функціонування. Рівень економічної безпеки залежить від того, наскільки його власник чи система менеджменту здатні уникнути можливих загроз зовнішнього середовища та ліквідувати наслідки шкідливих проявів окремих його складових. Діяти поодиноці у створенні економічної безпеки – це шлях до занепаду, тому розвиток відносин підприємств агропромислового виробництва потребує врахування проблем її забезпечення.

Постановка завдання. Аналіз сучасних досліджень економічної безпеки підприємства показав існування декількох підходів до розуміння даної категорії і одночасно дозволив встановити недостатню вивченість питання механізмів підвищення економічної безпеки сільськогосподарських підприємств з урахуванням галузевих особливостей. Висвітлення теоретичних аспектів поняття і структури економічної безпеки, що визначається на різних рівнях економічної системи, складовим елементом якої виступає сільськогосподарське підприємство, є завданням даної статті.

Виклад основного матеріалу. Загрози економічній безпеці сільськогосподарського підприємства можуть формуватися на національному, регіональному, галузевому рівнях або на безпосередньому рівні окремого суб'єкта господарювання. Усі рівні певним чином взаємопов'язані, і чільне місце належить підприємству. Виходячи із взаємопов'язаності рівнів та комплексності поняття економічної безпеки, зауважимо, що досліджуючи показники та чинники економічної безпеки, потрібно враховувати як внутрішньогосподарський стан суб'єкта господарювання так і вплив агентів зовнішнього середовища. Такими агентами можуть виступати постачальники ресурсів та послуг, фінансові установи, замовники і покупці продукції, органи державного управління та галузевої (ринкової) самоорганізації тощо.

Економічна безпека може визначатися як міра гармонізації в часі і просторі економічних інтересів підприємства з інтересами пов'язаних з ним суб'єктів зовнішнього середовища та їх часткову захищеність від загроз. Такий підхід, на нашу думку, дозволяє виділити важливу закономірність: підприємство не може відчувати себе у стані економічної безпеки, якщо суб'єкти зовнішнього середовища, з якими підприємство тісно взаємодіє,

знаходяться під впливом певних загроз чи небезпек.

Економічний стан та економічна поведінка кожного окремого підприємства певним чином впливають на рівень економічної безпеки галузі та регіону. Економічно потужні та безпечні галузі є основою формування національної економічної безпеки. Останню визначають як стан економіки, при якому забезпечуються гарантований захист національних інтересів у відношенні до можливих внутрішніх і зовнішніх загроз та впливів [1].

Отже, і уряд і місцеві органи влади, і підприємства-суміжники мають бути зацікавлені у наявності стану економічної безпеки для конкретного суб'єкта господарювання. Такий стан передбачає захищеність підприємства від негативного впливу внутрішніх і зовнішніх загроз, дестабілізуючих чинників. При цьому має забезпечуватися стійка реалізація основних комерційних інтересів і цілей статутної діяльності економічного суб'єкта [1].

Головна мета економічної безпеки підприємства, в тому числі й будь-якого суб'єкта АПВ, полягає в тому, щоб гарантувати його стабільне функціонування і максимально можливу ефективність використання наявного потенціалу та його формування в перспективі.

Забезпечення економічної безпеки на підприємствах агропромислового виробництва потребує її належної організації, яка має поєднувати одночасне або послідовне виконання таких заходів: формування достатньої кількості ресурсів, необхідних підприємству для здійснення його діяльності; планування та прогнозування економічної безпеки за її функціональними складовими; стратегічне планування господарської діяльності підприємства; формування механізмів управління господарською діяльністю підприємства; аналіз економічних процесів і явищ щодо господарської діяльності підприємства; ведення обліку ресурсів і витрат; оцінка рівня економічної безпеки.

У механізмах формування економічної безпеки підприємств АПВ важливо дати оцінку можливих загроз. Серед загроз економічній безпеці підприємства можуть бути: негативні дії, спричинені внутрішніми обставинами (неефективна система планування та прогнозування, недосконалість системи менеджменту, низький рівень фахової підготовки персоналу, недосконалість цінової політики тощо); негативні дії та чинники зовнішнього характеру (негативні тенденції на фондовому ринку, недосконалість державної політики щодо розвитку галузі, відсутність державної підтримки та захисту виробників, тенденції розвитку конкуренції); форс-мажорні обставини (стихійні лиха, збіг об'єктивних обставин, страйки тощо).

Діяльність суб'єктів господарювання АПВ в умовах конкуренції, що є постійним джерелом ризику, визначає потребу швидкого виявлення чинників, що обумовлюють економічну безпеку

підприємства, її адаптацію до динаміки зовнішнього середовища та швидкого усунення загроз, що виникають.

Використовуючи слово «загроза» у визначенні економічної безпеки, автори, на жаль, не мають однозначної думки щодо його трактування. Так, В. Тамбовцев поняття «загроза» розглядає як «такі зміни в зовнішньому або внутрішньому середовищі, які приводять до небажаних змін предмета безпеки підприємства». На думку Є. Олейникова, загрозу слід розуміти як «найбільш конкретну і безпосередню форму небезпеки або сукупність умов і факторів, що створюють небезпеку інтересів різних суб'єктів». О. Бандурка розглядає економічну загрозу як потенційну можливість завдання шкоди суб'єктам господарюючої діяльності з боку окремих факторів внутрішнього та зовнішнього середовища, тобто поява загрози визначає потенційну можливість економічних втрат для підприємства [2].

Економічні загрози підприємства поділяються на: систематичні загрози, які один раз виникнувши, існують завжди (чи досить тривалий час) і завжди справляють свій вплив на діяльність підприємства. До таких загроз можна віднести динамічність зміни економічного законодавства країн постсоціалістичного простору, підвищення конкуренції між виробниками однорідної продукції і т. ін. Ці загрози мають систематичний характер прояву, оскільки відображають реальні процеси, які відбуваються у ринковій економіці, а також закони розвитку ринку; несистематичні загрози, які справляють свій вплив на діяльність підприємства або стохастично, або з визначеним періодом виникнення. До таких загроз можна віднести сезонні коливання попиту на продукцію, загрози стихійних лих, тимчасовий розрив відносин з постачальником або підрядником, нестабільність роботи дилерської мережі й т.ін.

Класифікація економічних загроз підприємства можна здійснювати і за ознакою «сфери діяльності підприємства». Підтримуючи розглянутий вище структурно-функціональний підхід до розуміння терміну «економічна безпека підприємства», класифікація охоплює сім основних ресурсів, за допомогою яких підприємство здійснює місію свого існування. Доцільність цієї класифікації засновано на необхідності більш ретельного вивчення специфічних особливостей процесів, що відбуваються в окремо взятій сфері життєдіяльності підприємства й можливості розроблення спеціальних управлінських рекомендацій щодо локалізації загроз і підвищення безпеки відповідної сфери. Так можна виділити такі найбільш значущі для вітчизняних підприємств види соціальних, фінансових і техніко-технологічних загроз.

Отже, загрози – це такі дії, події та фактори, що заважають досягненню мети, реалізації внутрішньої та зовнішньої політики держави, порушують її політичну та економічну незалежність, не

відповідають національним інтересам, призводять до порушення національної безпеки країни. Враховуючи те, що держава буде ефективно функціонувати лише за наявності власного економічного механізму, який здатен забезпечити інтеграцію та координацію галузей національного виробництва, грошового обігу, соціального та екологічного середовища, системи управління, ми розглядаємо економічну безпеку з позицій можливості за рахунок сукупного впливу від взаємодії всіх суспільно-економічних систем, елементів продуктивних сил, інтелектуального потенціалу забезпечити досягнення національних інтересів у сфері економіки, технологій та духовності, підтримувати належний рівень економічної й політичної незалежності, спираючись на патріотизм громадян заради створення необхідних умов для формування високого життєвого рівня та добробуту всіх верств населення, духовної та моральної єдності, свідомості суспільства, подальшого розвитку науки та культури.

Для будь-якого підприємства, незалежно від його розміру або сфери діяльності, завжди існують загрози розвитку, які надходять із зовні або виникають усередині підприємства. Система економічної безпеки покликана захистити підприємство від зовнішніх та внутрішніх загроз, надійно зберегти та ефективно використати її матеріальний і фінансовий потенціал. Відповідно до цього, розглянемо сутність основних визначень, пов'язаних з загрозами економічної безпеки. Так, відмітимо, що в широкому розумінні терміни «небезпека» та «загроза» можна вважати синонімами, але в більш вузькому розумінні – їх потрібно відокремлювати тому, що стосовно конкретної події сукупність загроз формує небезпеку.

В загальному розумінні небезпека – це об'єктивно існуюча можливість негативно вплинути на соціальний організм, в наслідок якого останньому може бути спричинено будь-який збиток, втрата, які змінюють його стан або,

в результаті впливу яких, його розвиток набуває негативної динаміки чи параметрів (характер, темп, форми та інші) [1].

Джерела небезпек – це сукупність умов і факторів, які утримують в собі та при визначених умовах самі по собі або в будь-якій комбінації формують деструктивну природу (сукупність негативних впливів).

Як для держави так і для будь-якого підприємства, незалежно від його розміру або сфери діяльності, завжди існують загрози розвитку, які надходять із зовні або виникають усередині підприємства. Система економічної безпеки покликана захистити підприємство від зовнішніх та внутрішніх загроз, надійно зберегти та ефективно використати її матеріальний і фінансовий потенціал.

Виходячи з такого тлумачення та розуміння нами економічної безпеки, спробуємо розглянути перспективи удосконалення взаємовідносин підприємств АПВ, що забезпечують внутрішній агропродовольчий ринок власними товарними ресурсами.

Основою економіки країни як системи є її власне виробництво, що дозволяє в механізмі продовольчої безпеки розглянути його такі структурні компоненти, а саме: технологічна, технічна, комерційна та фінансова незалежність агропродовольчого ринку; енергетична, сировинна; кадрова; інформаційна та гуманітарно-соціальна (вона зорієнтована на формування та підтримання безпечних умов життєдіяльності кожного громадянина суспільства).

Відновлення та розвиток виробництва сільськогосподарської продукції та сировини, їх перетворення на готові до споживання продукти харчування покладається на підприємства АПВ, від стану відносин між якими залежить вирішення самої проблеми [3].

Ми вважаємо, що економічна безпека як складова продовольчої безпеки має розглядатися як процес, що є стабільним як у часі, так і у просторі щодо організації забезпечення потреб населення будь-якої країни у широкому наборі харчових продуктів, що за кількісними показниками та рівнем якості є відповідними фізіологічними нормами харчування та іншим вимогам щодо охорони й збереження здоров'я громадян. Гарантований рівень продовольчої безпеки - усі громадяни країни мають можливість отримувати харчові продукти належної якості без зважання на їх соціальний статус чи прошарок. Як важливий параметр надійності системи продовольчої безпеки використовується показник виробництва зерна на одну особу населення.

Досвід провідних країн засвідчує, що розвиток аграрного сектора економіки є одним з основних чинників стабілізації соціально-економічних відносин як у регіонах, так і в країні загалом, а отже її продовольчої безпеки.

Оскільки сільськогосподарське виробництво й надалі залишається однією з основних сфер економіки України, закономірним є зростаючий інтерес учених-економістів до проблем розвитку сільськогосподарських підприємств у контексті вирішення проблеми продовольчої безпеки. Проблема забезпечення продовольчої безпеки населення стала предметом активного розгляду світовим співробітництвом у зв'язку із соціально-економічними процесами в країнах, що розвиваються.

Таким чином, проблема підвищення рівня продовольчої безпеки України вимагає від держави термінових заходів по наступних напрямках: здійснення активної аграрної політики, спрямованої на якнайшвидше подолання кризових явищ, забезпечення роботи АПВ у ринкових умовах,

утвердження в перспективі нашої держави як країни з високоефективними експортоздатним сільським господарством на базі використання найновіших технологій; всебічний розвиток інфраструктури аграрного ринку; поліпшення економічних і фінансово-кредитних відносин; стимулювання інвестицій у розвиток сільського господарства та переробних підприємств АПВ; раціональне поєднання ринкових та поза ринкових механізмів розвитку АПВ [3].

Оскільки сучасні можливості інвестування обмежені, необхідно базувати державну аграрну політику на результатах земельної реформи і реорганізації сільськогосподарських підприємств. Основні важелі цієї політики мають бути спрямовані на захист сільського господарства від негативних факторів впливу [4].

Проблема забезпечення інвестиційної безпеки може виникати у підприємства у разі залучення ним вітчизняних чи іноземних інвестицій, а також у випадку вкладання самим суб'єктом господарювання своїх активів у певні інвестиційні проекти. Ступінь інвестиційної безпеки залежить від здатності підприємства своєчасно виплачувати передбачені інвестиційним договором доходи інвесторам, а також безперешкодно отримувати належний рівень доходу на власні інвестиції. Особливого значення забезпечення інвестиційної безпеки набуває в періоди економічних криз [4].

Складові інвестиційної безпеки можуть бути доповнені при виникненні певних спеціальних загроз для діяльності підприємства. Перед підприємством в конкретний період часу може стояти завдання забезпечення одночасно усіх видів безпеки або лише окремих її видів. Важливість для суб'єкта господарювання конкретних складових економічної безпеки обумовлюється ступенем впливу певних видів економічних або інших ризиків.

Таким чином, питання щодо формування ефективної системи економічної безпеки країни значною мірою пов'язані з необхідністю формування та вдосконалення організаційно-економічних відносин усіх суб'єктів агропромислового виробництва. З цих позицій проблема, що розглядається, поєднує й питання взаємодії інтересів як усіх учасників АПВ, так і національних інтересів держави [3].

Реалізація власних господарських інтересів суб'єктів АПВ, їх мотиваційне спрямування є наслідком самої природи ринкового механізму, тому варто розуміти, що усі без винятку суб'єкти діють, перш за все, заради економічних вигод, прагнуть до оптимізації прибутків, тому міркування щодо реалізації загальнонаціональних інтересів, формування та збереження економічної рівноваги, забезпечення захисту прав людини, залишаються поза їхньою увагою. Розв'язання ж проблеми формування ефективної системи економічної безпеки вимагає гармонізації як економічних, так і

соціальних інтересів, що під силу лише державі, оскільки ринкові механізми у такій ситуації є недостатніми.

Формування ефективних взаємозв'язків підприємств усіх сфер агропромислового виробництва має спиратися на такий важливий аспект, як забезпечення якості продуктів харчування. Серед стратегічних пріоритетів сталого розвитку підприємств АПВ проблема забезпечення якості є однією з визначальних.

Дійовим засобом оптимізації господарської діяльності підприємств агропромислового виробництва ми вважаємо формування досконалої структурно-функціональної схеми управління процесами підвищення якості продукції. Саме це обумовлене такими об'єктивними причинами: відсутністю єдиної стратегії взаємодії та взаємного впливу органів державної та місцевої влади, власників підприємств і громадських організацій на процеси формування якості продуктів харчування; недосконалістю інформаційного забезпечення та інфраструктури агропромислового ринку. Впровадження систем екологічного управління дає підприємству низку переваг, зокрема сприяє: цілеспрямованому зменшенню обсягів ресурсо-використання; зменшенню відходів виробництва; зменшенню захворювання населення та впливу на генофонд; зменшенню ризику забруднення навколишнього середовища; формуванню довіри споживачів до підприємства; оптимізація відносин з органами місцевої влади та громадськими організаціями; залученню інвестицій; формуванню конкретних переваг тощо [6].

Питання екологічної безпеки є актуальним на даний час для підприємств будь-яких галузей і сфер діяльності. З одного боку, мова йде про необхідність дотримання підприємством існуючих екологічних норм та стандартів в процесі виробництва і реалізації продукції, адже їх порушення автоматично призводить до зниження конкурентоспроможності і продукції, і самого підприємства. З іншого боку, суб'єкт господарювання може відчувати негативний вплив екологічних ризиків ззовні, тому створення механізмів своєчасного виявлення і мінімізації впливу таких ризиків є важливою складовою системи безпеки підприємства.

Кожне підприємство у процесі своєї діяльності змушене здійснювати ті чи інші види фінансових операцій, що неминує призводить до виникнення фінансових ризиків. Головною умовою фінансової безпеки підприємства є здатність протистояти існуючим і виконуваним небезпекам та загрозам, які можуть завдати фінансової шкоди підприємству, небажано змінювати структуру капіталу, примусово ліквідувати підприємство. Чим

складнішим є види фінансових операцій підприємства, тим досконалішою має бути його система фінансової безпеки [2].

Результатом дослідження сутності економічної безпеки аграрних підприємств є те, що комплексним і системним поняттям, яке в конкретній ситуації чи у визначений період часу може прийняти різні значення. В економічній літературі існують різні підходи до визначення вказаного поняття, однак їх спільним лейтмотивом є те, що економічна безпека підприємства досягається в тих випадках, коли воно є фінансово стійким, здатне запобігати негативному впливу внутрішніх та зовнішніх ризиків, його ресурсний потенціал, організаційна та управлінська структури відповідають цілям і завданням статутної діяльності. Враховуючи різноманітність існуючих підходів, пропонуємо розглядати поняття економічної безпеки у вузькому та широкому його розуміннях.

У вузькому розумінні – це його здатність функціонувати в якості суб'єкта господарювання за існуючого рівня ресурсного забезпечення та обраної спеціалізації виробництва.

У широкому розумінні – це його здатність досягти належного рівня конкурентоспроможності за будь-якого ступеня впливу можливих ризиків і загроз. Виділення достатнього рівня забезпечення конкурентних переваг підприємства в якості основного критерію його економічної безпеки дозволяє одночасно врахувати і галузеву приналежність суб'єкта господарювання, і ступінь забезпечення його необхідними ресурсами, і якісний рівень пропонованих ним товарів чи послуг. Водночас, в умовах ринкової економіки лівова частка ризиків і загроз виникає для підприємства тоді, коли воно виходить на відповідні ринки в якості покупця чи продавця. Тому достатній рівень конкурентоспроможності є вагомим показником здатності підприємства подолати негативний вплив цих ризиків, а отже й досягти необхідного рівня його економічної безпеки [5].

Висновки з даного дослідження. Функціонування підприємств агропромислового комплексу та розвиток між ними організаційно-економічних відносин потребує формування надійної економічної безпеки. В свою чергу, економічна безпека суб'єктів агропромислового виробництва залежить від того, наскільки їх власники чи система менеджменту здатні уникнути можливих ризиків зовнішнього середовища та усунути наслідки шкідливих проявів окремих його складових. Подальші дослідження в межах проблеми мають передбачати опрацювання методологічних прийомів та інструментарію щодо запобігання негативним наслідкам існуючих ризиків та загроз.

Список використаної літератури

1. Аграрна реформа в Україні / П.І. Гайдуцький, П.Т. Саблук, Ю.О. Луценко та ін.; за редакцією П.І. Гайдуцького. – К.: ННЦ ІАЕ, 2005. – 424 с.

2. Пономарьов В.П. Економічна безпека підприємства: сутність, трактування, точки зору / В.П. Пономарьов // Менеджер. – 2002. - № 1(17). – С. 67-71.
3. Березіна Л.М. Економічна безпека та проблеми вдосконалення відносин суб'єктів АПК / Л.М. Березіна // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. – 2011. - № 1 (4). – С. 39-43.
4. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): Монографія / О.І. Барановський. – К.: Національний торговельно-економічний університет, 2005. – 759 с.
5. Єлістратова Ю.О. Економічна безпека сільськогосподарських підприємств та її складові на макро- та макрорівнях / Ю.О. Єлістратова // Інноваційна економіка. – 2009. - № 3. – С. 81-85.
6. Такулов З. Сутність поняття «економічна безпека підприємства»: неінституціональний підхід / З. Такулов // Схід. – 2005. - № 6 (72). – С. 35-37.

В статтє рассматриваются вопросы совершенствования организационно экономических отношений сельскохозяйственных предприятий из позиций формирования ими собственной экономической безопасности, обобщенно ее составные элементы. Уделенное внимание угрозам экономической безопасности предприятий АПП.

In the article the questions of perfection are examined organizationally economic relations of agricultural enterprises from positions of forming by them own economic security, generalized it component elements. Spared attention threats economic security of enterprises of agroindustrial production.

Дата надходження в редакцію: 25.03.2012 р.
Рецензент: д.е.н., професор О.Д.Гудзинський

УДК: 330.338

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК АГРАРНИХ ФОРМУВАНЬ НА ОСНОВІ РІЗНИХ ФОРМ ВЛАСНОСТІ

В.О. Андрієнко, Сумський національний аграрний університет

В статті обґрунтовано розвиток організаційно-правових засад діяльності підприємств аграрної сфери, вплив на їх розвиток форми власності, а також проведено аналіз сучасного стану, тенденцій та особливостей функціонування цього сектору економіки України.

Постановка проблеми в загальному вигляді.

Питання власності, її форм та принципів розвитку є чи не найактуальнішими проблемами сьогодення. З проблемою поділу функцій володіння та управління капіталом стикаються не лише приватні фірми, а й підприємства, що знаходяться у державній власності, що спричинило в сільських регіонах еволюцію відносин власності і типів суб'єктів господарювання в напрямку забезпечення їх розмаїття. А це в свою чергу привертає суттєву увагу вчених-економістів до дослідження теоретичних та практичних проблем розвитку та підвищення ефективності функціонування підприємств як державного, так і приватного сектора економіки.

Кожна із організаційних форм підприємницької діяльності має як відповідні фінансово-економічну перевагу та соціальну привабливість, так і певні недоліки та проблеми.

Реформування відносин власності і господарських структур на селі здійснюється з перших років незалежності України, проте бажаних результатів ще не досягнуто. Приватна власність, як і державна автоматично не вирішує проблеми хазяїна і ефективного господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Окремі питання сучасної проблематики діяльності і розвитку різних організаційно-правових форм підприємництва досліджувалися в ряді робіт українських вчених: П. Саблука, А. Гальчинського, В. Месель-Веселяка, П. Березівського, Г. Андрусенка, М. Маліка, О. Онищенко, В. Юрчишина, С. Мочерного, В. Ткаченка, А. Могильного, В. Трегобчука, О. Шпичака та ін.

Оцінки реформування власності в Україні та результатів діяльності підприємств різних форм власності не є однозначними. На фоні серйозних проблем української економіки, критиці піддаються як механізм передачі державної власності, так і сама ідея приватного володіння власністю. Все це є достатніми підставами для абсолютно різноманітних роздумів та висновків. Надзвичайно мало ґрунтовних, системних досліджень змін, які відбуваються на приватизованих та створених нових підприємствах, а також середовища, в якому їм доводиться працювати.

Постановка завдання. Метою даної статті є обґрунтування розвитку організаційно-правових засад діяльності підприємств аграрної сфери, впливу на їх розвиток форми власності, а також проведення аналізу сучасного стану, тенденцій